

Et oēs scōs. i. alios ecclie mīstros. istos nō itēdebat apls instruere: qz nō indigebāt: sed salutat eos p illos quib⁹ scribebat. Salutat etiā illos quib⁹ scribebat ex pte puerorū ad fidē q̄ erat in Italia. dicit: Salutat vos de italia fratres. ⁊ in fine q̄ si p sigillo cōfirmatiōis ponit. b. Gratia dei cū oib⁹ vobis amē. i. cōfirmetur in p̄senti ⁊ in futuro: p̄stāte dñō n̄ro iesu xp̄o: cui est honor ⁊ gl̄ia in sēcula sc̄lorū Amen.

In ca. xij. vbi dicit in postilla: Doctrinis varijs ⁊ peregrinis nolite abducī.

Additio. Per hoc qd dicit apls: Doctrinis varijs ⁊ peregrinis nolite abducī: pprie pōt intelligi doctrina pharisaica q̄ in thalmu dicit codicib⁹ diffuse habet ⁊ dispēditose. in quib⁹ multe falsitates ⁊ enozmitates cōtinent: put fuit ostē sum in additiōib⁹. Esa. xxxiiij. ⁊ Za. cba. v. Et qz fm glo. nlla falsa doctrina est q̄ nō aliq̄ vera infimisceat: iō p̄dcte doctrine dicunt varie. sic corp⁹ diuersis colorib⁹ coloratū variū dē. s̄. s̄. ⁊ dicunt pegrine: qz nō a deo actore: sicut singūt reuelata fuerūt: s̄ ab hominibus diabolica inuestigatiōe inuēta. ⁊ de h̄ vide in predict⁹ additiōib⁹.

Replica. In capi. xij. vbi intelligit p varias doctrinas. allegat ad hoc thalmudicas traditiōes q̄s ponit Esa. xxxiiij. ⁊ Ach. v. ⁊ in fine Apoc. traditiōes saracenicis machometi: q̄ qz nō sunt cōtra postil. trāsēat aliorū iudicio relicta. ⁊ sic est finis. Et h̄ sunt q̄ repperi i dicitū Burgē. cōtra postillatozē correctione digna: pauca autē q̄ ponit circa actus aploz canonicas ⁊ pistolas ⁊ apocalypsim: q̄ sūt modici pōderis trāsēo: qz ⁊ plurimū als. s̄. ra cta sūt in q̄tū sūt postilla. h̄ria. q̄ sic p me scripta ⁊ alia sub debita. p̄fatio ne offero rectis amatozibus magistri Nicolai d̄ lyra media charitate corri gēda. Satis enī mihi est p h̄c laborē oculū euitasse: ⁊ maiozib⁹ meis dedisse occasione vt cōtra postil. corruptozes efficacit⁹ erurgant.

Postilla venerabilis fratris Nico lai de lyra super eplā Pauli finit.

Postilla eiusdez sup Act⁹ apostolorum Incipit: ⁊ p̄io p̄fatio.

Repleti sūt oēs sp̄sc̄to: ⁊ ceperūt loq̄. Act. ij. Sic lex euāgelica p xpm deū et hominē fuit data: vt patz in euāgelio: ita p aplos aliosq̄ xpi discipulos p orbem fuit publicata: vt patz in hoc libro aplozū actib⁹ intitulato. ppter qd saluator dixit eis Marc. vi. Eūtes in mūdūz vniuersū p̄dicare euāgelū omni creature. h̄c at publicatio facta ē p sp̄m sc̄m p̄ncipalitē: ⁊ p aplos mīstrialit⁹: Marc. x. Nō enī vos estis q̄ loquimī: s̄ sp̄s patris v̄ri q̄ loquit in vob. ppter qd verbū. p̄positū ad h̄m d̄: de ip̄is: Repleti sūt ⁊c. In quo duo notant. s̄. aploz aliozūq̄ xpi discipuloz p sp̄m sc̄m cōfortatio. cū d̄: Repleti sūt oēs sp̄sc̄to. Secundū ē p eosdez euāgelij publicatio. cū subditur: Et ceperūt loqui. que duo sanct⁹ Lucas psequit in hoc libro: vt videbit⁹ psequēdo.

Circa primū tria ponūt. s̄. virtus efficiens. ibi: sp̄sc̄to. se) eūdō mod⁹ sufficiens. ibi: Repleti sūt. tertio cer⁹ suscipiēs. ibi: Omnes. **C**irca primū sciēdū q̄ p̄bete sp̄sc̄to inspirati locuti sunt: fm qd dicit. ij. Petri. j. Non voluntate humana alata est aliquādo. p̄phetia: sed sp̄sc̄to inspirati locuti sunt sancti dei homines. ⁊ legē euāgelicā denunciantur per xpm dandā: Esa. ij. De sion eribit lex: ⁊ verbū dñi de bethlerim. ibi enī legit ch̄istus frequēter docuisse. ⁊ Diere. xxxj. Ecce dies ventū dicit dñs: et feriat domū israel ⁊ domū iuda sedus nouū: non fm pactū qd pepigi i ozeb ⁊c. ⁊ sic p̄nūciatū fuerat p p̄phetas p xpm hominē sp̄sc̄to repletū fuit lex euāgelica data. vnde Luc. iij. dicitur de ipso q̄ ingressus synagogam legit in libro

Sanctificatus in baptisate subditos.

a et omnes sanctos. Salutat vos

per hoc nota eū a roma scripsisse. ⁊ purgatio peccatoz et alia dei munera.

b de italia fratres. Gratia cū omnibus vobis. Amen.

Finit eplā Pauli ad hebreos.

Incipit p̄fatio beati Hieronymi p̄byteri in libz Act⁹ aploz.

Anit psalmista: ambulabunt de virtutib⁹ in virtutes. Post apli Pauli eplā dudū vno vobis volumi ne trāslatas dōmon ⁊ rogatiane charissimī: act⁹ aplozū cōpellitis vt trāsferā i latinū: quē librū nulli dubiū ē a luca antiocheno arte medico: q̄ postea inseruiēs paulo aplo christi fact⁹ est discipul⁹ fuisse editū. Seruices p̄mit iposita sepius onerū magnitudo: qz studia iuidoꝝ rep̄bēsiōe digna putant ea q̄ scribim⁹. Illoꝝ nūq̄ odio et detractiōe: iuuatē xpo meum silebit eloquiū. Act⁹ aploꝝ nudā q̄ dē vident sonare historiā ⁊ nascētis ecclie ifantiā texere: s̄ si nouerim⁹ scriptozē eoz lucā eē medicū ⁊ cui⁹ laus ē in euāgelio: ai aduertimus pariter omnia verba illi / cinam.

Et sic qd in eo scribit. lxx. Sp̄s domini sup me ppter qd vnxit me euāgelicare pauperibus misit me. ⁊ sequit ibidem. s̄. Luc. iij. Cepit autē dicere ad illos: quia hodie impleta ē scri. plura hec in auribus vestris. ⁊ similiter sp̄sc̄tū aplos cōfortauit ⁊ perfectit vt essent apti ad predicandū euāgelium. ppter qd de ipso dicit. j. Cor. xij. h̄c autē oia opaf vn⁹ atqz idem sp̄s diuī dēs singulis put vult. ⁊ sic patet p̄mū. s̄. causa efficiēs. **C**irca sc̄dū cōsiderandū q̄ pfectio sufficiens ad predicationē euāgelij nō solū respicit personā p̄p̄riā: sed etiā alias p quādā redundantia que sunt instruēde p sanā doctrinā. talis autē fuit aploꝝ pfectio collata eis a sp̄sc̄to. nā p sapientiā et eloquētiā facti sūt apti ad predicandū euāgelium per vniuersū mundum. ⁊ hoc notatur cū dicit: Repleti. Eccē. xj. ⁊ xij. Ipse tanq̄ imbres emittit eloq̄a sapientiē sue. ⁊ sic patet sc̄dū. **C**irca tertiu considerandū q̄ donum spiritus sancti confirmās ⁊ perficiens ad publicationē euāgelij nō solum fuit datum vni apostolo sed omnibus: nec solis apostolis sed etiam alijs discipulis simul existētib⁹: fm qd dicit Hieronymus in epistola ad Paulinū de omnibus sacre scripture libris. ⁊. ca. huius libri dicitur: Erat autē turba hominum simul ferē. cxx. ⁊ hoc notatur cuz dicitur: Omnes. In quo ex primū certus suscipiens spiritus sancti donum: s̄. quod scribitur infra. ij. ca. Et dum completerentur dies pentecostes erant omnes discipuli pariter in eodem loco. ⁊ factus est repente de celo sonus tanq̄ aduentiens spiritus vehemens: et repleuit rotam domū vbi erant sedentes. ⁊ sic patet primū principale. **C**irca sc̄dū hō quod est euāgelij publicatio. quod ponit ibi: Et ceperunt loqui. duo notantur ad hoc necessaria. s̄. exclusio timozis ⁊ ostensio feruozis. primū notatur cuz dicitur. Et ceperūt. Per hoc insinuat manifeste q̄ ante loqui non audebant: immo nec etiā ap̄ parere: fm qd dicitur Johan. xj. Cum sero esset die illa vna sabbatoꝝum et fores essent ⁊c. sed recepto spiritus sancti dono no quod foras mittit timozem: fm quod dicitur. j. Jobā. iij. Perfecta charitas foras mittit timozē. timoz iste fuit exclusus ab apostolis et constantia eis data. vnde quilibet eozum potuit dicere istud psal. lxxvj. Nunc cepi hec mutatio deprece excelsi. quia quilibet et cepit habere constantiam terroze malozum sublato. ⁊ hec mutatio fuit deprece excelsi. dantis apostolis constantiam predicandi. secundum hō. s̄. ostensio feruozis notatur. cum dicitur: Loqui. qui feruoz in actu predicādi recepto spiritus sancto: statim fuit ostensus corā iudeis vulgari bus. cum dicitur. j. ij. ca. q̄ Petr⁹ feruenter locut⁹ est de ch̄istio. dicens: Viri fratres liceat audēte vobis dicere ⁊c. ⁊ subditur ibi: Qui ergo ceperunt sermōnes eius baptizati sūt. ⁊ apposite sunt in die illa anime circiter tria milia. sc̄dū fuit ostensus corā iudeozū p̄ncipibus: quibus Petrus ⁊ Johānes constantē responderūt. j. iij. ca. Non possumus que vldimus ⁊ audiuimus non loqui. postea fuit ostensus etiā corā gentibus. vnde. j. xij. iudeis contradicentibus euāgelice predicatiōi dicitur: Tunc constantē Paulus et Barabas dixerunt: vobis oportebat primū loqui verbum dei: sed qm repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. sic enim nobis p̄cepit dñs. Cui est honor ⁊ gl̄ia in sēcula sc̄lorū Amen.

Incipit P

Incas medicus anthiocensis greci fimo/ nis no ignar' scriptis euangeliuz:secta/ tor pauli:comes pegrinationis ei'. Dic/ etiā aliud volumē edidit: qd titulo Actu/ um aplozū pnotat: cui' historia vsq ad/ biennū rome comoratis Pauli puenit. i. ad q' r/ tū Heronis annū. ex q' intelligim' in eadē vrbē li/ brum esse compositum.

E loco qdē in q' Act' aplozū scripti sunt: Hieronymi tenēda ē snia: q' dicit greci fimo/ nis no fuisse ignar': q' lingua nouū testa. excepto Matthei euāgelio r epla Pauli ad He/ brocos tū scriptū est. p'potebat enī vt indicia ser/ monis diuini ea lingua scriberent: ad quā oēs ve/ lut ad sapiē r oīm disciplinaz fontē pcurrūt: qū i/ sine seculi in oib' gentib' de' esse nor' voluit.

Aplicant qdā quatiēscūq' Paul' in epi/ stolis suis dicit: in vta euāgelii meū: A u/ ce volumē significari: r Lucā nō solum a/ Paulo didicisse euāgelii: q' cū ipō in carne non/ fuerat: sed etiā a ceteris aplis: qd ipē in principio/ sui voluminis declarat dicens: Sic ut tradiderunt/ nobis: q' ab initio ipsi viderūt et ministri fuerunt/ sermonis. Igit' euāgelium sicut audierat scripsit: Actus apostolorū sicut viderat cōposuit.

Tem de causis scribendorū Actū aploz. qdā qdē luce argumēto patefacta sunt. Prima hec est: vt qz apli cū imitatio nu/ meri scē scripture fimo narrata est: ipsius etiaz impletio canonico libro enarrat: r vt Pauli ex/ tra. rj. aploz numerū assumpti aucto ritas tenēa/ tur: vt eius eplē inter canonicas scripturas habe/ antur: p'cipue canonice scripture testimonium ha/ dentes: q' uerionē r p'uersationē ei' plenissime pferūt. Tertia cā est vt pfect' pfecti spūs aduen/ tus: pfecto aploz numero cōplet' sancti canonis enūciat' h'istoria. Ob h' igitur r hōz illa q' post/ ascēsum saluatoris p'gerūt: fat' vtile imo r neces/ sarium erat cōscribi Actus aploz.

Incipit liber Actū apostolorū

Rimū qdē sermonē. Peda. Ca. I. Id est euāgelium cui sedm addidit. i. Actus aploz. Cōpletio pmi est ibi: vsq in diē q' p'cipiēs aplis rē. In/ tiū scēi qbus r p'ebuit seipm viuuz post passionē suā in mult' argumētis. Nā in euā/ gelio iesum celos ascēd'isse: discipulos a bethania bierim regressos testat. nō tū ibi dicit q' p. xl. dies post ei' passionē crebro apparuit q' ascēsurū de re/ gno isrl' interrogauerūt q' eo ascēdēte angeli asti/ terūt: r h'mōl. Ec feci. i. scripsi: qz scribere ē ope/ rari: vel qz fact' meruit esse scriptor euāgelij. **S**ermonē. Tot' liber euāgelij vn' sermo dicitur: q' vniū h' sensum. Aut singulare p plurali. Euā/ gelij est bona annūciatio: in q' annūciat requies post labore: regnū post seruitiū: vita post mortē. **D**e oib'. Dicitis r factis xpi q' indicauit officio digna vel idonea sue dispensationis. **T**heo/ phile. Dei amice: vt dei amator: qz si tu sis amicus dicitur scribi: Cui euāgelij sc'pserat: eidē r Act' aploz scribit Lucas medic' ad salutē anie rē. **Q**ue cepit. A baptismo Jobis q' iesus bapti/ sat' est vsq i diē q' assūpt' est i celū: qz de toto illo tpe Lucas fmoēs tenuit. q' i fine euāgelij ita scri/ psit: Cū bñdixisset recessit ab eis: r ferebat i celū. **A**lit': cepit iesus fa. r do. vsq i diē rē. Quia oia q' fecit r docuit: inceptio quedā fuit. eadē postea aplis faciētib' r docētib' r coz seqētib'. **A**b fa/ cere r do. Bonū doctore' i'ituit vel i'ituit: q' facte qd docet. **S**ens. Sensus ē: scripsi d iesu a tpe q' si/ gna cepit facere r docere vsq i diē q' iisdē cōpletis assūpt' ē. **Q**uā p'cipiēs aplis p'dicare euāgelij p spūscm r quē p'dicatū ē euāgelij: qz xba i'spira/ bar r fiducia tribuebat. **A**l' p'cipiens p spūscm. **Q**d ē ill' p'cipit: h' r spūscm. **A**l' p' spū p'ce/ pit: qz nō p'cipet nisi spūs v'etur' ēēt. **A**l' Elegit. **H**oc ad laudē aploz qz actus scribere p'ponit. **A**ssūpt'. A diuinitate: vel a nube assūpt' q' i ve/ rus homo.

Sequit' alius prologus.

Incas anthiocēsis na/ tione syrus cui' laus i euāgelio cāif: apud antiochiaz medicine artis egregius r aploz christi discipulus fuit: postea vsq ad p'fessionē paulū secur' aposto/ lū sine crimine in virginitate pmanens: deo maluit seruire. **Q**ui septuagita r q'rtuoz an/ nos etatis agens in bithynia obijt plenus spūscō: quo insti/ gante in achaie partib' euāge/ liū scribēs greci fidelib' incar/ nationē dñi fideli narratione ostēdit: eundemqz ex stirpe da/ uid descēdisse monstrauit. **Q**ui nō imerito scribēdoz actuum aploz ptās i ministerio dat': vt deo i deū pleno: r filio pdi/ tionis extincto: orōne ab apo/ stolis facta sorte dñice electio/ nis numer' compleret. **S**icqz paulus p'umationem aplicis actib' daret quez diu i stimu/ lū calcitrātes dñs elegisset: qd legētib' r reqrētib' deū breui pot' volui oñdere sermone: qz proluxi aliqd fastidiētib' pdi/ disse r sciēs q' operantē agrico/ lam oporteat p'mū de suis fru/ ctibus edere. **Q**uē ita diuina subsecuta est gratia: vt nō solū corporib' sed etiā aiab': eius proficeret medicina.

Incipit liber Actū aplo/ rū bti luce euāgeliste. Ca. I

Rimum quidē sermone feci de i. euāgelij. i. i. sc'p'i s nō oia. dicente Jo/ hāne: Si scribant p sin/ gula nec ipsuz arbitroz mundū cape posse oib' modis docerine r q'ruz singulorum sufficit fidei sacerdotum. **S** dei a/ maroz. **O**mib' o theo/ phile que cepit i ius facere r docere vsq i diē s prius facere: postea docere: ne verbū opere destruar. **I**esus facere r docere vsq i diē s vos in q' testes estis hōz: r ego mitro re/ promissionē p'ris mei in vos. s p'cepta dans que vel hic vel in euāgelio leguntur. **Q**uā p'cipiēs aploz p spiritū s ad euāgelizādum. s de mul/ titudine humani generis. s Non vos me ele/ gisti: sed ego vos elegi. **S**anctuz quos elegit assumpt' k

Incipit prolog' su/ per Actus apostolorum.

Incas antiochenis rē. In isto plogo p/ cedid' p hunc modū. pmo ponit Hierony/ mus multiplices au/ ctoris notificationem. scdo in/ scribendo euāgelium ostēdit ipsius fidelitatez. ibi: Sic spi/ ritus scō instigāte rē. qz fidelit/ ter scripsit euāgelium. tertio dicit q' p'grūū fuit vt scriben/ di actus aplicos h'et potesta/ tem. vñ dicit: Cui nō imerito rē. q' rto dicit Hieronymus se/ vitare fmoīs p'ol'itatez. ibi: **Q**d legētib' rē. Quia vero/ Lucas fuit medic' officio. qn/ to officij ipsi' ostēdit vtilitatez. ibi: **Q**uē ita diu rē. **I**sta suf/ ficiat de plogo isto. supra s' fere tot' exponit i plogo su/ per Lucam.

Rimū qdē. **I**ncipit liber Actū um aploz: in quo sc'tus Lucas pmo se p'tinuat ad p'ce/ dentia. scdo psequit' subseqn/ tia. ibi: Et p'cedē/ tia vero dicra sc'ti luce sūt in eius euāgelio in q' incipiens a christi p'cursoz: p'ceptionem xpi: natiuitate: p'uersationē r p'edicationē: mortē r resurre/ ctionē r ascensionem declara/ uit. r h' est qd dicit: **P**rimū q' dē. i. pmo. s. in euāgelio: **S**ermones feci de oib'. nō dicit oia: qz oia facta xpi non p'nt p singula scribi: s'm q' dicit Job. vlt'. **S**ūt autē r alia mul/ ra q' fecit iesus. q' si scribant p singula nec ipm arbitroz mun/ dū cape eos q' scribendū sūt li/ bros: sed dicit: **D**e oib' bus. qz de p'tinētib' ad xpi cō/ ceptionem: natiuitatē: vitam r mortē: resurrectionē r ascen/ siones aliqua scripsit. **P**he/ theophile. **P**he erat quidā epl' scopus asie cui scripsit euā/ gelij: vt patet in eius plogo: r eidem scripsit hunc librum. **Q**ue cepit iesus facere et docere. ne silis esset scribis et phariseis. de q' dicitur: **I**mpo/ rando Matthei. r rj. **P**icit' ei r nō faciunt. Bene enī docere r male viuere nihil aliud ē qz se sua voce dānare. **Q**uā p'cipiēs aplis per spūscm. q. s. p'dicarēt euāge/ lium: Matthei. vlt'. vt. s. alle/ gatū est. **Q**uos elegit. p ceteris ad officij apostolar'. **A**ssumpt' est. de terra ad celū in sua humanitate. s'm di/ uinitatē enī que necessario est vbiqz nō puenit ei de loco ad locum transire. **A**ssumpt' est autē a tota trinitate assumptio nem illā faciente q' in omnibus effectibus p'ncipaliter opera/ tur r etiā a seipso. naz corpus gloriozum sic est in p'ate anie **Q**ue obediuit

